

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: My, Pierwsza Brygada, / strzelecka gromada

Author: Agnieszka Madeja

Citation style: Madeja Agnieszka. (2018). My, Pierwsza Brygada, / strzelecka gromada. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 199-200). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

My, Pierwsza Brygada, / strzelecka gromada

O cytacie

Cytat to pierwsze wersy refrenu pieśni I Brygady LEGIONÓW POLSKICH. W śpiewnikach znaleźć ją można pod kilkoma tytułami, np.: *Pierwsza Brygada, My, Pierwsza Brygada, Marsz Pierwszej Brygady* czy *Legiony to żołnierska nuta*. Istnieje kilka wersji słów utworu, który został napisany prawdopodobnie po 1914 roku, jednak autorstwo pieśni do dziś jest sprawą dyskusyjną. Twórcy spierali się o udział w jego powstaniu na łamach prasy polskiej okresu międzywojennego. Ostatecznie w 1925 roku, aby wyjaśnić sprawę pochodzenia pieśni, powołano sąd polubowny. Ustalono, że autorem trzech pierwszych zwrotek jest literat, pułkownik Andrzej Hałaciński, a sześciu zwrotek – oficer Legionów Tadeusz Biernacki. Nie rozstrzygnięto autorstwa refrenu.

Niejasne jest również pochodzenie melodii *Pierwszej Brygady*. Uważa się, że oparta jest na tzw. *Marszu kieleckim nr 10*. Utwór ten znajdował się w śpiewniku orkiestry strażackiej, która podczas zajęcia Kielc wstąpiła do Legionów. Niektóre źródła podają, że prawdopodobnie autorem muzyki był kapitan Andrzej Brzuchal-Sikorski, kapelmistrz orkiestry Kieleckiej Straży Ogniowej, a potem orkiestry I Brygady Legionów Polskich JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO. W innym miejscu znaleźć można informację, że była to melodia pułku piechoty armii carskiej, który stacjonował w Kielcach do wybuchu wojny.

Pierwsza Brygada to ulubiona pieśń Józefa Piłsudskiego. Często wykonywano ją podczas oficjalnych uroczystości państwowych i wojskowych. Była też jedną z kandydatek do miana HYMNU NARODOWEGO. W 2007 roku minister obrony narodowej Aleksander Szczygło uznał marsz *Pierwsza Brygada* za Pieśń Reprezentacyjną Wojska Polskiego.

O autorze i jego twórczości

Tadeusz Biernacki (1899–1974) – inżynier chemik, absolwent Wydziału Chemicznego Politechniki Warszawskiej. Od 1915 roku legionista I Brygady, a potem od 1918 roku żołnierz Polskiej Organizacji Woj-

skowej w Dąbrowie Górniczej. Walczył na froncie ukraińskim w 1919 roku. Zmarł na emigracji w Szwajcarii.

Andrzej Tadeusz Hałaciński (1891–1940) – podpułkownik piechoty Wojska Polskiego. Od 1914 roku walczył w Legionach, należał do I Brygady. Po kryzysie przysięgowym trafił na front włoski. Potem był żołnierzem Polskiej Organizacji Wojskowej, a od 1918 roku należał do Wojska Polskiego. W okresie międzywojennym najpierw pracował w Konsulacie Rzeczypospolitej Polskiej w Berlinie, a potem w administracji państwowej. Po wybuchu II wojny światowej został aresztowany przez Sowieców i uwięziony w obozie w Kozielsku. Zginął w Katyniu.

Warto wiedzieć

- HYMN NARODOWY – zob. **Jeszcze Polska nie zginęła*
- LEGIONY POLSKIE (1914–1918) – zob. **Maszerują strzelcy, maszerują, / karabiny błyszczą, szary strój*
- PIŁSUDSKI JÓZEF (1867–1935) – żołnierz, polityk, działacz społeczny i niepodległościowy, członek i przywódca Polskiej Partii Socjalistycznej, twórca Organizacji Bojowej PPS (1904), Legionów Polskich (1914) i Polskiej Organizacji Wojskowej (1914). Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości (11 listopada 1918 roku) naczelny wódz Armii Polskiej, a w latach 1918–1922 Naczelnik Państwa, pierwszy marszałek Polski (1920); przywódca obozu sanacji, po przewrocie majowym (1926) dwukrotny premier Polski (1926–1928 i 1930). Józef Piłsudski miał ogromny wpływ na politykę wewnętrzną i zagraniczną II RP.

Bibliografia

- Romanowski A., 1990: *Rozkwitały pąki białych róż... Wiersze i pieśni z lat 1908–1918 o Polsce, o wojnie i o żołnierzach*. T. 1–2. Warszawa.
http://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Pierwsza_Brygada/opis [dostęp: 04.07.2017].
http://www.brzesko.ws/_brzesko/documents/historia/11_listopada/mb_a_halacinski.htm [dostęp: 04.07.2017].
<http://www.polskieradio.pl/f1dad9da-16b6-4310-881e-7cafe4fc8dd3.pdf> [dostęp: 04.07.2017].

Agnieszka Madeja